

't ROS BIEKE

Een uitgave van de Koninklijke Imkersvereniging De Rosse Bie

Jaargang 39nr.2

maart – april 2015

Verantw. uitgever : H. Braet

Oude dijk 35

2300 Turnhout

INHOUD

Help de bijen, . . .

Gezegde.

Recept met honing.

Uittreksel van het verslag van de AVIB vergadering

Te noteren

Bijenmarkt & Plantenruil 2015.

Volgende activiteiten.

Virussen.

Wetenschappers klagen ecoracisme aan :

⌘⌘⌘⌘⌘⌘

Bij de lenteopruiming van de tuin bedenk dat er eind maart op de Bijenmarkt ook planten welkom zijn om te ruilen of om weg te geven.

Er kunnen nooit te veel bloemen geplant of gezaaid worden voor onze bijen en tevens voor de vele andere insecten om zo het tekort, door de mensen veroorzaakt te compenseren.

Het weinige dat onze natuur nu nog bied moeten we dringend aanvullen.

De wilg staat nu in bloei : nu kunnen we duidelijk de mannelijke planten (stuifmeel en honing) onderscheiden van de vrouwelijke (enkel honing) onderscheiden, om de juiste stekken te nemen;

⌘⌘⌘⌘⌘⌘⌘⌘

Overname van artikels is toegestaan mits schriftelijke toelating.

Help de bijen, ze zullen je belonen !

De bijensterfte is al jaren een teken aan de wand dat er wat schort met ons milieu. Deze zuiver vegetarische diertjes, die enkel leven van nectar en stuifmeel uit bloemen, kunnen de laatste decennia op vele plaatsen niet meer de nodige vitaliteit opbouwen die zo broodnodig is om te overleven.

Een uitgebreid aanbod aan gevarieerd en kwalitatief stuifmeel is de basis voor een goede ziektebestendige ontwikkeling. Vitale winterbijen zijn van levensbelang voor een volk dat de volgende lente moet halen. De warmere najaren zorgen ervoor dat deze steeds later geboren worden, in de maanden september en oktober. De natuur heeft dan buiten wat klimop nog weinig te bieden. De bijen kunnen tegenwoordig zelfs beter overleven in steden dan in de natuur of op het platteland omdat ze daar dikwijls nog kunnen profiteren van de late bloeiers in siertuinen. Kortom, het is hoog tijd dat we er met zijn allen wat aan doen. In de eerste plaats de bijenbonden en de imkerverenigingen, zij kunnen de functie van verdelers op zich nemen naar de imkers toe, maar ook naar iedereen die een braakliggend stukje grond of een hoekje in de tuin heeft waar hij wat mee kan doen, een bouwgrond die nog niet dadelijk bebouwd wordt, de grond rond een nieuwe woning die best eerst wat verbeterd wordt. Verder zijn er mooie perspectieven voor landbouwers die een groenbemester op hun velden willen zaaien of milieubewuste gemeentebesturen, verenigingen of firma's.

Phacelia is hiervoor één van de meest geschikte planten, de mooie bloem, zijn eigenschap als verdringer van andere kruiden en zijn uitstekende kwaliteit als groenbemester en grondverbeteraar zal iedereen waarderen, niet in het minst alle bijen-, vlinder-, vliegen-, keveren hommelse soorten die zullen zorgen voor adembenemend schouwspel.

Phacelia (*Phacelia tanacetifolia*) ook Bijenvoer of Bijenvriend is een éénjarige plant die tot de ruwbladigenfamilie (*Boraginaceae*) behoort en veel door honingbijen en hommels bezocht wordt. De plant komt oorspronkelijk uit Californië, waar hij op stenige berghellingen groeit. Het natuurlijke verspreidingsgebied ligt in Californië, Arizona, Nevada en Noord-Mexico. De plant komt in Nederland op sommige plaatsen verwilderd voor.

De plant wordt tot 70 cm hoog en heeft een holle stengel, die aan de top behaard is. De bladeren zijn dubbelgeveerd. De eindstandige, blauwviolette tot helderblauwe bloemen zijn slakkenhuisachtig opgerold.

Phacelia heeft een dicht en oppervlakkig groeiend wortelgestel.

Phacelia wordt gebruikt voor groenbemesting. Een voordeel van phacelia boven Italiaans raaigras is dat er geen emelten in voorkomen, die aan het volggewas veel schade zou kunnen veroorzaken. Als stoppelgewas (zaaien na de oogst van granen) kan Phacelia gezaaid worden van juli tot 20 augustus, waarbij 6-12 kg zaaizaad per ha wordt gebruikt. Phacelia heeft door de snelle groei een goede onkruid onderdrukking.

Phacelia is een echte bijenplant. Als de plant voldoende vocht krijgt wordt er veel nectar geproduceerd. Alhoewel phacelia goed tegen droogte kan, wordt er onder te droge omstandigheden alleen nog maar stuifmeel geproduceerd

De **witte mosterd of gele mosterd** (*Sinapis alba*) is een plant die tot de kruisbloemenfamilië (*Brassicaceae*) behoort. De plant wordt als groenbemester gebruikt. Van de zaden wordt mosterd gemaakt. In tegenstelling tot wat de naam doet vermoeden, bloeit de plant met gele bloemen. Vandaar dat in Nederland ook over gele mosterd wordt gesproken.

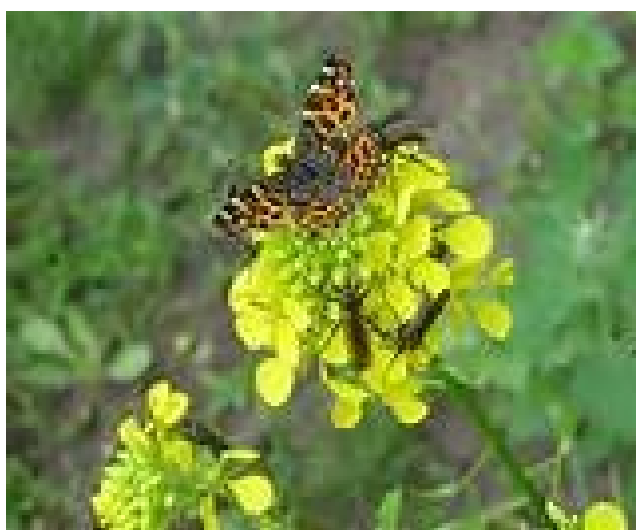
Voor de teelt van mosterd worden andere rassen gebruikt dan voor groenbemesting

De éénjarige planten kunnen circa 60-120 cm hoog worden en hebben een kantige stengel. De behaarde bladeren zijn lang-eivormig en diep ingesneden. Bij zaaien in maart bloeit de plant in juni en juli met gele bloemen, die in een tros gerangschikt zijn. De vrucht is een hauw. De ronde zaden zijn rijp geel, 2-

2,5 mm groot en mat. Ze bevatten olie, eiwit en het scherp smakende sinalbine.

Gele mosterd kan later gezaaid worden dan bladrammenas (*Raphanus sativus* subsp. *oleiferus*), en wordt gezaaid vanaf 10 augustus tot begin september. Het resultaat is een snelle grondbedekking, de plant vormt een breed gewas waardoor het onkruid goed onderdrukt wordt. Gele mosterd maakt minder wortels aan dan bladrammenas. Ook komt gele mosterd snel in bloei. Het gewas is vorstgevoelig, waardoor het gemakkelijk ondergeploegd wordt. Gele mosterd is zeer vatbaar voor knolvoet.

De tot vandaag bestelde hoeveelheid laat ons toe het zaad te verkopen aan zeer democratische prijs. Lager vind je niet in de handel.

Wij hopen dat het zaad weelderige bloemen zal voortbrengen waarvan alle bijen kunnen genieten. **Zij zullen u dankbaar zijn.**

*De bye, wat dat zy zorgt of waect,
Gheen heuningh zonder blom en maectt.*

Zeventiende-eeuwse spreuk : Toen wist men het al !

Recept met honing.

Forel met amandelen en honingsaus

Een ongewone en delicate saus voor forel. Dit recept is voor drie personen.

Ingrediënten :

3 schoongemaakte middelgrote forellen
Wat bloem gemengd met zout en peper
100 g boter
50 g amandelsnippers
sap van één citroen
1 eetlepel honing.

Bereiding :

Smelt de helft van de boter. De forellen door de bloem halen en ze 5 minuten bakken aan beide zijden tot ze gaar zijn. Zet ze dan apart en houd ze warm.

De rest van de boter in de pan toevoegen, laten smelten, hierin de amandelsnippers goudgeel bakken en ze vervolgens met een schuimspaan uit de pan halen en warm houden.
Het citroen sap in de boter gieten en de honing toevoegen, goed mengen en 1 tot 2 minuten laten pruttelen en deze saus over de forellen schenken en vervolgens de amandelsnippers er over strooien !

Heerlijk smakelijk.

**Uittreksel van het verslag van de
Algemene Vergadering van A.V.I.B. vzw
van vrijdag 13 februari 2015 om 19u30,
in de refter van de Gemeentelijke Basisschool "De Vlieger"
Mgr. Heylenstraat 22, 2460 Kasterlee.**

Verslag

1. Opening en verwelkoming door de voorzitter.
2. Noteren van de aanwezigen.
  - De Afdeling 'De bij hoort erbij' – Zandhoven, heeft één vertegenwoordiger meer in de Algemene Vergadering.
  - Bevestiging van nieuwe werkende leden.
  - De aanwezige leden worden door de Algemene Vergadering aanvaard.
3. Verdelen en verzamelen van documenten:
  - Document voor km-vergoeding.
  - Productieregister volgens de bestellingen van de afdelingen.
4. Goedkeuring verslag van vorige Algemene Vergadering op 10 oktober 2014.
5. Activiteitenverslag 2014.
  - In het kader van de gestelde doelstellingen voor de 'Scholing', wordt een overzicht gegeven van activiteiten georganiseerd of ondersteund door AVIB in 2014.
6. Kasverslag 2014.
  - Onze Penningmeester geeft een gedetailleerd verslag over de inkomsten en uitgaven van 2014.
  - Het kasverslag werd gecontroleerd en goedgekeurd door 2 kascommissarissen: Van Looveren – 'Imkersgilde Sint-Ambrosius De Raam vzw' en Frans Van Hoef - 'Gilde De bijenvrienden – Herentals'.
  - Het kasverslag wordt goedgekeurd.
  - De voorzitter dankt de penningmeester, de kascommissarissen en Reinhilde van Meenen voor de scholingsboekhouding, voor het gepresteerde werk.
  - Aan de afdeling Sint Ambrosiusgilde uit Essen wordt gevraagd om de nieuwe kascommissaris aan te duiden. (samen met Frans Van Hoef - 'Gilde De bijenvrienden – Herentals').
7. Begroting 2015.
  - Marc overloopt de begroting voor 2015.
  - De begroting 2015 wordt goedgekeurd.
8. Nieuws van KonVIB.
  - Ontslag.
    - Marc Vlyminckx geeft na 12 jaar trouwe dienst zijn ontslag bij KONVIB.
    - Hij was er Penningmeester en Lijstenhouder.
    - Leo Hoefkens heeft aanvaard om de functie van Marc over te nemen.
    - De Voorzitter dankt Leo voor zijn inzet en bereidwilligheid.

- Oorkonde.
  - Gemeente kunnen een charter ondertekenen en acties ondernemen als 'Bijvriendelijke gemeente'. KONVIB zou een 'Oorkonde ontwerpen voor intern of extern gebruik (gevel) die de gemeenten kunnen uithangen.

- Sanitair Fonds.
  - Dit is een solidariteitsbijdrage waarop de imker kan beroep doen bij bvb bijensterfte.
  - Het sanitair fonds blijft betwistbaar. AVIB heeft zijn opmerkingen aan KONVIB doorgegeven.
  - Bijdrage van imkers? Op basis van wat? Aantal bijenkasten?
  - Wie beslist hoe ons geld zal worden verdeeld? Voor welke tussenkomsten? (Amerikaans vuilbroed - Varroa - Verdwijnsiekte...)
  - Wat bij vergiftiging? Vergoeding voor spuutschade zou ook moeten meetellen.
- Symposium VZW.
  - Dit symposium gaat voor de provincies Antwerpen, Limburg en Vlaams Brabant door in CC De Molen Molenstraat 2c, Tessenderlo, op 21 maart 2015 Aanvang 10 uur - Duur 3 uur.
  - De afdelingen die hebben ingeschreven worden persoonlijk uitgenodigd.
- Week van de Bij.
  - Is een Vlaams initiatief van het Ministerie voor Leefmilieu.
  - In het Provinciaal Domein De Helix, een Natuur- en Milieu educatief centrum van de Vlaamse Overheid is er op 1 juni een openingsfeest van 'De week van de Bij'.
  - Plaatselijke initiatieven kunnen hierop aansluiten.
  - 'Kalmthout' neemt deel aan 'De week van de bij'.
- Open Tuinen
  - Een oproep om ook dit jaar mee te doen aan de Poen-tuin-dagen.
  - In bijlage een lijst met deelnemende Open Tuinen.
- Ledenadministratie
  - Er wordt gewerkt aan een programma om de ledenadministratie 'on line' in te vullen.
  - Hugo Bes komt hierover nog uitleg geven.
  - Zal mogelijk al gerealiseerd worden tegen eind 2015.
- Verzekeringen
  - Onze verzekeringspolis wordt nauwkeurig onderzocht, om te kijken voor wat we nu verzekerd zijn en of we voldoende verzekerd zijn.
- Communicatieverantwoordelijke
  - Er wordt gezocht naar een nieuwe communicatieverantwoordelijke.
- De volgende Algemene Vergadering van KONVIB gaat door op 14 maart.
  - De afgevaardigden van AVIB worden persoonlijk uitgenodigd.

9. Verkiezing van een deel van de huidige Raad van Bestuur.

- Volgende leden van de Raad van Bestuur zijn ontslagnemend en herkiesbaar:

Aerts Dré, Hoefkens Leo, Pluym Maarten, Van den Heuvel Michel.

- Volgende leden hebben zich kandidaat gesteld als lid van de Raad van Bestuur: Cuypers Leo, Pauwels Luc.

- Werden verkozen als lid van de Raad van Bestuur van AVIB: Aerts Dré, Hoefkens Leo, Pluym Maarten, Van den Heuvel Michel, Cuypers Leo, Pauwels Luc.

10. Verkiezing van 8 vertegenwoordigers van AVIB op de Algemene Vergadering van KONVIB.

- Zijn nu ontslagnemend en herkiesbaar:

Harry Daems, Karel Volkaerts, André Aerts, Toon Jacobs.

- Volgende leden hebben zich kandidaat gesteld:

Hoefkens Leo, D'Hondt Siegfried, De Neef Louis, Verbeeck Lut.

- Werden verkozen als vertegenwoordigers van AVIB op de Algemene Vergadering van KONVIB:

Harry Daems, Karel Volkaerts, André Aerts, Toon Jacobs, Hoefkens Leo, D'Hondt Siegfried, De Neef Louis, Verbeeck Lut.

11. Projecten

- De Bijenmobiel.

- De Bijenmobiel werd ook in 2014 uitgeleend voor verschillende activiteiten in de provincie.

- De Bijenmobiel werd opgekuist en dit jaar wordt hij aangevuld met nieuwe plakaten.

12. Werkgroepen:

- Scholing.

- De 'Scholingssubsidies' werden met 7.000€ verminderd.

- Er kunnen geen 'Praktijklessen' meer worden aangevraagd. De huidige 'Praktijklessen' worden behandeld zoals de gewone voordrachten.

- Voor de 'Vervolg cursussen' moeten de deelnemers geregistreerd zijn bij FAVV.

- Bij voordrachten is geen aanwezigheidslijst nodig.

- Bij cursussen moet bij elke les de aanwezigheidslijst door de deelnemers worden gehandtekend.

- Vóór eind februari moeten al de aanvragen voor voordrachten gestuurd worden naar de scholingsverantwoordelijke.

- Gebruik voor de onderwerpen van de voordrachten een zakelijke en duidelijke omschrijving.

- Werkgroep Gezond Imkeren.

- Geen informatie.

- Commissie drachtplanten en bestuiving.

- Verslag van de 'Bestuivingsnamiddag' van 28 januari te Hoogstraten door Leo.

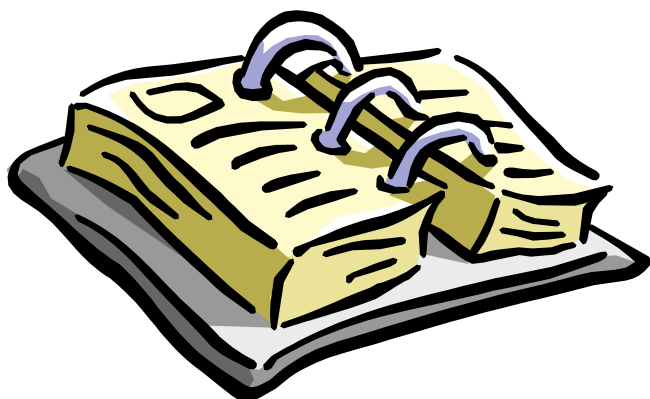
- 110 aanwezigen luisterden naar de voordracht van Joep Verhaegh over bestuiving en zijn bedrijfsmethode met 'Broedafleggers'.
  - De Getuigschriften van de 'Bestuivingscursus werd overhandigd aan de geslaagden.
  - Imkers die geïnteresseerd zijn in het plaatsen van bijenvolken bij telers, geven hun naam op aan Dré of Leo. Zij komen op een verzendlijst en worden geïnformeerd als er telers zich aanbieden.
  - Selectiewerkgroep.
  - Harry geeft verslag van de activiteiten en een overzicht van de planning voor 2015 – (zie bijlage).
  - Larfjes te bestellen vóór 15 mei. Afhalen op zaterdag 23 mei op 13 juni.
  - Voor onderzoek kan iedereen stalen binnenbrengen. 20€ per staal: 10cm x10 cm gesloten broed. Mag ook een week op voorhand worden afgenomen en in de diepvries bewaard.
  - Educatieve bijstand Averegeten.
  - Zondag 31 mei Open Deur Dag op de Averegeten.
  - Er werd een overeenkomst gesloten met de klassen die een rondleiding krijgen in het bos. Zij bezoeken de bijenhal gedurende een uur.
  - Er zijn nog geen resultaten over de uitgevoerde testen met kunstraat in de bijenkasten.
13. Nieuwsbrief activiteiten
- De Nieuwsbrief van AVIB brengt onze leden op de hoogte van verschillende bijenweetjes.
  - De Nieuwsbrief zou aangevuld worden met een kalender waar de afdelingen hun activiteiten kunnen publiceren. Iedereen mag hiervoor zijn bijdragen aan Leo sturen.
14. Allerlei.
- Is er geen nieuws over 'Gezond imkeren'?
- > Het FAVV heeft een brief met richtlijnen voor bestrijdingsadvies doorgestuurd. Deze geldt als algemene richtlijn en werd aan alle afdelingen gemeld.

15. Volgende Algemene Vergadering: vrijdag 9 oktober
Namens de Raad van Bestuur:

Julien Dedapper
Voorzitter

Karel Volkaerts
Secretaris

TE NOTEREN

Tip:

Om het niet te vergeten,
Noteer op uw kalender
en / of agenda.

De Rosse Bie organiseert haar jaarlijkse Bijenmarkt en Plantenruil

Op zondag 29 maart 2015 in de Heischuur,
Schuurhoven 2 te 2360 Oud-Turnhout.

! De klok wordt deze dag verzet !

- 13.00 - 14.00 u: Aanvoer van bijenvolkeren, bloemen en planten, en
bijenteeltmateriaal (ook tweedehands)
- 13.30 - 15.00 u: Plantenruil en verkoop bijenmateriaal
- 15.00 - ..... Verkoop per opbod van de bijenvolkeren
Stand met verkoop van bijenteeltmateriaal

Voor de plantenruil kunnen enkel bloemen en planten
geruild of weggegeven worden
! Er is dus geen verkoop. !

Heb je zin om dit alles eens af te zien of om een gezellige
babbeltje te doen met andere imkers, met of zonder
een lekkere pint of tas koffie dan is hier de :
“ Place to Be(e).”

Meer informatie :

<http://derossebie.be/activiteiten-2015>

info@derossebie.be

of : 0468 155 937

**Op donderdag 9 april 2015 in de Stadsboerderij
Veldekensweg te Turnhout :**

We starten met een kort statutair gedeelte om het verslag van de kascommissarissen over het jaar 2014 te behandelen.
Vervolgens wordt het Biodynamisch imkeren (vervolg van de voordracht op 11 / 11 / 14), nu ook behandeld door Dhr. Geert Groessens.

**Op donderdag 14 mei 2015 in de Stadsboerderij
Veldekensweg te Turnhout :**

Deze avond wordt wat dieper ingegaan op “Propolis” : wat is het, hoe kunnen we het oogsten en wat kunnen we er mee doen ?
Dit onderwerp wordt gebracht door Hugo Braet

Datum	Volgende activiteiten in2015
2015zo 29 mrt 15	Bijenmarkt & Plantenruil
do 9 apr 15	Ledenvergadering : Biodynamisch imkeren
vr 8 mei 15	Bestuursvergadering
do 14 mei 15	Ledenvergadering : Oogst en gebruik van propolis
do 11 jun 15	Ledenvergadering : Insecticiden versus bijen.
za 11 jul 15	Barbecue voor de Rosse Bie
do 3 sep 15	Bestuursvergadering
do 10 sep 15	Ledenvergadering :.Honingkeuren
do 8 okt 15	Ledenvergadering : Statutaire vergadering + ???
do 12 nov 15	Ledenvergadering : Was wafelen

Virussen

Nog snel even de tijd nemen om onze kennis aan te scherpen. Het imkergebeuren vraagt immers meer en meer van onze tijd.

Virussen worden aangetroffen bij en in ieder organisme, zelfs bij bacteriën. Voor de voortplanting hebben de virussen gastheren nodig, zonder dat dit noodzakelijk tot ziekte leidt voor deze gastheer. Bij de honingbijen zijn er al meer dan achttien verschillende soorten geïdentificeerd. In verschillende landen zijn er al verspreidingsstudies uitgevoerd waaruit bleek dat de meeste virussen algemeen latent voorkomen. In sommige omstandigheden kunnen ze echter actief worden waardoor ze hoge concentraties bereiken en erg besmettelijk worden en ziektes veroorzaken. De meest voorkomende bijenvirussen worden hieronder besproken, maar naast deze zijn er nog wel andere bekend zoals de bewolkte-vleugelvirus (Cloudy Wing Virus) of bijenvirus-X (BVX).

1. Het Acuut-bijenverlamningsvirus of (Acute Bee Paralysis Virus of ABPV)

Dit virus werd per toeval ontdekt tijdens onderzoek naar het chronischbijenverlamningsvirus (CBPV). Het was dan ook nooit eerder in verband gebracht met een ziektesymptoom of bijensterfte. Beide virussen veroorzaken bij het toedienen aan gezonde bijen ongecontroleerd beven en verlamningsverschijnselen. Bijen die geïnfecteerd werden met ABPV (acute verlamming) stierven eerder dan die met CBPV (chronische verlamming). Met de opkomst van de Varroa mijt werd ABPV veel meer gedetecteerd in broed en dode bijen van ten onder gegane kolonies. De mijt fungeert immers als mogelijke oorzaak en kan het virus doorgeven aan adulte bijen en poppen.

Later zijn er nog de sterk verwante virussen, de Kashmir-bee virus (KBV) en de Israëlische acute paralysis virus (IAPV) beschreven, die we als een soortencomplex beschouwen waartoe CBPV niet behoort. Algemeen gesteld is ABPV het algemeenst in Europa en Zuid-Amerika, KBV in Noord-Amerika en Nieuw-Zeeland, en IAPV in het Midden-Oosten en Australië.

2. Het Chronisch-bijenverlamningsvirus of (Chronic Bee Paralysis Virus of CBPV)

De CBPV veroorzaakt net als de ABPV verlamming van adulte bijen. Men heeft twee soorten symptomen beschreven :

Het type 1 wordt gekenmerkt door het trillen van de vleugels en achterlijf. Deze bijen kunnen meestal niet meer vliegen en krabbelen in een grote massa bij elkaar op de grond of in de kast. Het achterlijf

is ook dikwijls wat opgeblazen.

Het type 2 syndroom wordt gekenmerkt door bijna haarloze bijen die nog wel kunnen vliegen. Het achterlijf lijkt glanzend zwart en is iets breder. Deze bijen worden vaak aangevallen door gezonde werksters.

Beide symptomen kunnen ook tegelijk voorkomen. Na enkele dagen sterven de getroffen bijen. Ernstig geïnfecteerde kolonies kunnen daardoor plots ineens stuiken. Krabbelende bijen worden echter niet enkel door CBPV of ABPV veroorzaakt. Dit kan ook veroorzaakt worden door Nosema, een amoebenziekte (*Malpighiomyxa mellifica*) of door de tracheemijt (*Acarapis woodi*).

Opmerkelijk aan CBPV is de morfologie van de viruspartikels en de organisatie van het RNA genoom. Hoewel er wel enkele kenmerken gemeenschappelijk zijn met andere virusfamilies, wordt dit virus taxonomisch aan geen enkele familie of genus toegewezen.

3. Het Verkreukelde-vleugelvirus of (Deformed Wing Virus of DWV)

Dit virus heeft intussen een sterke associatie met *Varroa destructor*, maar is niet afhankelijk van deze mijt. DWV kent een grote verspreiding in Europa, Azië, Noord- en Centraal- Amerika. Zeker in *Varroa* geïnfecteerde kolonies is dit virus redelijk abundant. Het werd ook al in alle stadia en secreten gedetecteerd. DWV komt in de afwezigheid van de *Varroa* mijt echter ook voor, in lage concentratie zonder schadelijke effecten. Het virus dankt zijn naam aan de karakteristieke misvormde vleugels van zwaar geïnfecteerde net uitgelopen bijen. Doorgaans hebben deze bijen maar een korte levensduur. In vele belangrijke studies bij honingbijen bleek DWV het meest voorkomende virus te zijn. Het wordt dan ook vaak geassocieerd met de verdwijnsiekte. Het is echter ook al gebleken dat kolonies met een hoge *Varroa* infectie ten onder gingen, zonder aangetast te zijn door DWV.

Er zijn twee zeer nauw aan DWV verwante virussen beschreven, *Varroa destructor virus- 1* (VaDV-1) en *Kakugo virus* (KV). Deze hebben maar kleine genetische verschillen en ook deze worden dan ook als een soortencomplex beschouwd.

4. Het Zwarte-koninginnencelvirus of (Black Queen Cell Virus of BQCV)

Dit virus werd geïsoleerd uit dode larven en prepopen van koninginnen. In het vroege infectiestadium hebben de dode larven een gele kleur en lijken ze uiterlijk op larven die door het zakbroed virus zijn gedood. Later kleuren de wanden van de cellen zwart, vandaar de naam van het virus. Het virus is redelijk abundant aanwezig. Besmette werksters zijn

schijnbaar gezond, maar kunnen het virus wel doorgeven aan koninginnenlarven. Dit virus treft dan ook voornamelijk telers van moeren. BQCV infectie wordt in verband gebracht met de aanwezigheid van Nosema. De transmissie van BQCV is waarschijnlijk niet afhankelijk van de Varroa mijt.

5. Het Zakbroedvirus of (Sacbrood Virus of SBV)

Zakbroed is een besmettelijke ziekte die het broed aantast. De dode larven hebben dan een zakachtig uiterlijk door vloeistof tussen het lichaam en de huid. De geïnfecteerde larve verkleurt eerst geel en wordt later zwart. Uiteindelijk drogen ze ook uit. SBV kan ook adulte bijen aantasten. Deze hebben dan geen uiterlijke ziektesymptomen, maar wel een kortere levensduur. De kolonie houdt de ziekte onder controle door de dode larven te verwijderen, maar houdt zo het virus in stand doordat de werksters besmet worden. Bij het voeden van de larven worden deze op hun beurt weer geïnfecteerd. Door de afwezigheid van broed in de meeste kolonies in de winter zorgen de winterbijen voor de aanhoudende infectie van SBV naar het volgende jaar toe. Dit virus is algemeen in de meeste kolonies, maar is niet al te schadelijk voor de kolonie. De Varroamijt zorgt ook voor de verspreiding van dit virus dat wereldwijd kan aangetroffen worden.

6. Het Langzaam-bijenverlamningsvirus of (Slow Bee Paralysis Virus of SBPV)

Ook dit virus werd per toeval ontdekt tijdens onderzoek naar een ander bijenvirus. Adulte bijen sterven na twaalf dagen, waarbij enkele dagen voor hun dood een verlamming optreedt van de twee voorste paar poten. Voor de komst van de Varroamijt was SBPV een zeldzaam, sluimerend virus. Aangezien de mijt dit virus aan poppen en adulte bijen kan doorgeven wordt het meer en meer gedetecteerd. SBPV heeft meestal ook een grote impact op de kolonie.

Literatuur

- # Aubert, M. et al. (Eds.), 2008. Virology and the Honey Bee. European Communities.
- # http://ec.europa.eu/research/agriculture/pdf/virology_and_the_honey_bee.pdf de Miranda, J.R. en Genersch E., 2010. Deformed wing virus. Journal of Invertebrate Pathology. 103, S48-561.
- # de Miranda, J.R. et al., 2010. Genetic characterization of slow bee paralysis virus of the honeybee (*Apis mellifera* L.). Journal of General Virology 91,2524-2530.
- # de Miranda, J.R et., 2010. The acute bee paralysis virus — Kashmir bee virus — Israeli acute paralysis virus complex.

Journal of Invertebrate Pathology 103,530-547.

Genersch E. en Aubert M., 2010. Emerging and re-emerging viruses of the honey bee (*Apis mellifera* L.).

Veterinary Research , 41-54.

@ <http://dx.doi.org/10.1051/vetres/2010027> Runckel C. et al., 2011. Temporal Analysis of the Honey Bee Microbiome Reveals Four Novel Viruses and Seasonal Prevalence of Known Viruses, Nosema, and Crithidia. PLOS One 6.

Wetenschappers klagen ecoracisme aan

Exotenbeleid onder vuur

Negentien ecologen roepen op tot herziening natuurbehoud

Natuurbeheerders moeten zich niet laten leiden door de afkomst van een soort, maar door haar invloed op de omgeving.

We moeten onze vooroordelen ten opzichte van invasieve soorten – ook wel 'exoten' genoemd – laten varen, want ideologie is een slechte raadgever voor natuurbehoud. Dat zegt een groep van negentien ecologen in Nature.

De laatste decennia werden invasieve planten- en diersoorten als een bedreiging beschouwd. Ze werden verantwoordelijk gesteld voor het uitsterven van inheemse soorten en het 'vervuilen' van natuurlijke omgevingen. Dat leidde tot vooroordelen bij natuurbeheerders, wetenschappers, regeringsleiders en het grote publiek. Een zwart-witdenken dat vandaag contraproductief werkt, volgens de ecologen.

Door de menselijke impact op de aarde, zoals de klimaatverandering, nitraatvervuiling, verstedelijking en veranderend landgebruik, moeten er andere criteria gehanteerd worden dan enkel de afkomst van een soort.

'Wetenschappers die uitheemse soorten verwijten dat ze floreren onder voor hen gunstige omstandigheden lijken de basisprincipes van ecologie en evolutie te zijn vergeten', zeggen Matthew Chew en Julie Stromberg van Arizona State University, die meewerkten aan het artikel. 'Bepalen of een soort ergens thuishoort, gaat verder dan enkel uitzoeken waar ze vandaan komt.'

Het is zo dat sommige door de mens geïntroduceerde soorten tot een ecologisch drama geleid hebben. Dat gebeurt vooral bij geïsoleerde ecosystemen als eilanden en meren. Voorbeelden daarvan zijn de introductie van de nijlbaars in het Afrikaanse Victoriameer en van de kat in Australië.

Maar ook inheemse soorten kunnen voor problemen zorgen, vooral in een snel veranderende omgeving. De grootste bedreiging voor Noord-Amerikaanse bomen is *Dendroctonus ponderosae*, een inheemse houtkever die goed gedijt door de opwarming van de aarde.

Invasief soms positief

De tamarisk wordt in de VS nog steeds ten onrechte bestreden.

Invasieve planten kunnen dan weer een positief effect hebben. De tamarisk werd in de negentiende eeuw vanuit Eurazië en Afrika naar de drogere streken van de Verenigde Staten gebracht. Doordat de struik goed kan overleven in bodems aangetast door droogte, zout en erosie werd hij er al snel populair. Tot hij in de jaren dertig van de vorige eeuw verantwoordelijk werd gesteld voor de waterschaarste. Kosten noch moeite werden gespaard om de struik uit te roeien.

Ondertussen is bekend dat de tamarisk niet meer water gebruikt dan zijn inheemse tegenpolen. De waterschaarste – die heel wat inheemse bomen en struiken heeft uitgeroeid – was veroorzaakt door de mens. De tamarisk is nu de favoriete nestplaats voor bedreigde vogels als de willow flycatcher. Toch blijft de Amerikaanse regering forse bedragen uitgeven om de plant uit te roeien.

De ecologen benadrukken niet tegen het weerhouden van mogelijk gevaarlijke soorten te zijn.

joh

De Standaard 10-06-2011

